

Granskning av elevhälsa

Rapport

Tomelilla kommun

KPMG AB

2024-04-23

Antal sidor 13

Tomelilla kommun
Granskning av elevhälsa

2024-04-23

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Elevhälsans organisation och omfattning	6
3.2	Fördelning av resurser	8
3.3	Elevhälsans arbete	8
3.4	Systematiskt kvalitetsarbete	11
4	Samlad bedömning och rekommendationer	12

1 Sammanfattning

KPMG har av Tomelilla kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens elevhälsa.

Syftet med granskningen är att bedöma om familjenämndens styrning av elevhälsan är ändamålsenlig.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att familjenämndens styrning av elevhälsan i allt väsentligt är ändamålsenlig.

Kommunen har en i allt väsentligt centralt organiserad elevhälsa vars resurser fördelas per skolenhet dels utifrån elevantal, dels utifrån behov. Primärt är det den psykologiska och specialpedagogiska insatsen som fördelas efter behov. Vid varje skolenhet finns tillgång till samtliga insatser. Vid små skolenheter finns dock elevhälsan i lägre grad på plats under skolveckan. Den psykologiska insatsen arbetar inte i samlad elevhälsa i skolenheternas elevhälsoteam. Förutsättningarna för elevhälsan att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande varierar mellan skolenheterna.

Elevhälsans personal bedömer att de belyser sitt arbete i dialog med barn- och elevhälsochefen, men deltar i lägre grad i skolenheternas systematiska kvalitetsarbete. Elevhälsans insatser under året redovisas i kvalitetsuppföljning utifrån uppsatta mål i barn- och elevhälsans verksamhetsplan.

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplade till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning:	Rekommendationer
	<ul style="list-style-type: none">• Ja• I allt väsentligt• Delvis• Nej	Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi familjenämnden att:
Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Är elevhälsan ändamålsenligt organiserad?	Tomelilla är en liten kommun med flera små skolenheter och för att tillförsäkra varje skolenhet tillgång till elevhälsans samtliga insatser och till specialkompetens bedömer vi att en centralt organiserad elevhälsa är ändamålsenlig.	Ingen rekommendation

Revisionsfråga	Bedömning: Ja	Rekommendationer
Omfattar elevhälsan samtliga insatser enligt lag, dvs medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk?	Vi bedömer att samtliga enheter har tillgång till elevhälsans alla professioner.	Ingen rekommendation
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Fördelas resurser så att det vid skolenheter finns tillgång till elevhälsa och dess olika kompetenser som motsvarar behoven?	Vi bedömer att elevhälsans förutsättningar att vara främst förebyggande och hälsofrämjande inte är likvärdig då resurserna primärt fördelas utifrån elevantal. Genom den centrala elevhälsan kan resurser främst inom den specialpedagogiska och psykologiska insatsen fördelas efter behov, men vi bedömer också att medicinska och psykosociala insatser riktas mot enskilda skolenheter om det skulle behövas.	<ul style="list-style-type: none"> - säkerställa att resurser fördelas så att det vid varje skolenhet finns förutsättningar för en samlad elevhälsa som främst är förebyggande och hälsofrämjande.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Arbetar elevhälsan främst förebyggande och hälsofrämjande?	Vi bedömer att förutsättningarna för elevhälsan att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande varierar mellan skolenheterna, men också mellan elevhälsans olika insatser. Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande vid de mindre enheterna. Den psykologiska insatsen inte främst är förebyggande och hälsofrämjande.	<ul style="list-style-type: none"> - säkerställa att elevhälsan främst är förebyggande och främjande.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Involveras elevhälsans personal i det systematiska kvalitetsarbetet? Följer huvudmannen upp elevhälsan inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet?	Vi bedömer inte att elevhälsan fullt ut är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Vi ser att nämnden i kvalitetsrapport berör elevhälsan, men vi ser inte att nämnden följer upp att elevhälsans omfattning och organisation ger varje skolenhets elevhälsa förutsättningar att samlat främst vara förebyggande och främjande.	<ul style="list-style-type: none"> - följa upp och utvärdera särskilt utvalda områden. - stärka det systematiska kvalitetsarbetet så att kvalitetsrapporterna ger en samlad bild av utbildningens resultat och kvalitet, där orsaker till måluppfyllelsen tydliggörs och åtgärder att vidta identifieras. Åtgärdernas genomförande ska också förtydligas.

2 Bakgrund

KPMG har av Tomelilla kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens elevhälsa. Revisorerna bedömer att brister i elevhälsans organisation och förutsättningar riskerar att få negativa konsekvenser för elevernas måluppfyllelse, särskilt för elever med särskilda behov.

Skollagen (2010:800) reglerar elevhälsan i utbildningssystemet. Elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser, och ska primärt verka förebyggande och hälsofrämjande. I utredningar om elever i behov av särskilt stöd ska samråd med elevhälsan ske om det inte är uppenbart onödigt.

Kommunen, i egenskap av huvudman, måste skapa förutsättningar i termer av ekonomi, personal och organisation.

Tomelilla kommun har de senaste åren redovisat sämre skolresultat vad gäller antal elever som uppnått betygskriterierna i alla ämnen samt behörighet till yrkesprogram samt genomsnittligt meritvärde, i jämförelse med riket och liknande kommuner som strukturellt liknar Tomelilla.

Med bakgrund av ovanstående vill revisorerna granska hur elevhälsan fungerar i verksamheten för att säkerställa att tillgången till elevhälsan är likvärdig i kommunen och att elever får tillgång till det stöd som de har rätt till i syfte att nå kunskapsmålen i skolan.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om familjenämndens styrning av elevhälsan är ändamålsenlig.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Är elevhälsan ändamålsenligt organiserad?
- Omfattar elevhälsan samtliga insatser enligt lag, dvs medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk?
- Fördelas resurser så att det vid skolenheter finns tillgång till elevhälsa och dess olika kompetenser som motsvarar behoven?
- Arbetar elevhälsan främst förebyggande och hälsofrämjande?
- Involveras elevhälsans personal i det systematiska kvalitetsarbetet?
- Följer huvudmannen upp elevhälsan inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet?

Granskningen avgränsas till grundskolan.

Tomelilla kommun
Granskning av elevhälsa

2024-04-23

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §,
- skollagen (2010:800) 2 kap. 25 § och 4 kap. 3, 5-6 och 7 §§ och
- tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- dokumentstudier av Skolinspektionens skolenkät och interna styrdokument, protokoll, riktlinjer, rutiner, uppföljningar, kvalitetsarbete med mera.
- intervjuer har genomförts med familjenämndens presidium, förvaltningschef tillika skolchef, enhetschef elevhälsa samt urval av skolledare och personal inom elevhälsan.

Rapporten är faktakontrollerad av enhetschef elevhälsa.

3 Resultat av granskningen

3.1 Elevhälsans organisation och omfattning

Av kommunfullmäktiges reglemente fastställt den 16 maj 2022 framgår att familjenämnden "fullgör kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet", till exempel vad gäller elevvård. Familjenämndens uppgifter omfattar bland annat hälso- och sjukvårdslag samt skollag. I reglementet uttrycks inte specifikt att familjenämnden har vårdgivaransvar. Av det av verksamhetschef upprättade *Ledningssystem för elevhälsans medicinska och psykologiska insats* framgår dock att familjenämnden är vårdgivare.

Tomelilla kommun är organiserad i en förvaltning, vilken i sin tur är uppdelad i kommunledningskontor och tre verksamheter. En verksamhet utgörs av *Barn och Utbildning*, som leds av en verksamhetschef som tituleras barn- och utbildningschef.

Elevhälsan, som i Tomelilla kommun benämns *Centrala barn- och elevhälsan*, är i huvudsak centralt organiserad som en enhet inom verksamhet *Barn och Utbildning*. Enheten leds av enhetschefen. Elevhälsan arbetar både mot förskola och skola samt i någon mån mot fristående huvudmän.

Den centrala barn- och elevhälsan omfattar samtliga insatser enligt lag, det vill säga den medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska. Samtliga insatser besätts med tjänstepersoner som är anställda i Tomelilla, inklusive skolläkare. Insatser från skolläkaren motsvarar 5 procents tjänst.

Elevhälsans omfattar för övrigt:

- enhetschef 100 %
- verksamhetschef enligt HSL¹ 40 %
- skolsköterska 400 %
- skolpsykolog 100 %
- skolkurator 380 %
- specialpedagog 380 %, varav två tjänster primärt arbetar mot förskola, resterande tjänster (180 %) arbetar bland annat med handledning, uppföljning av externt placerade elever och pedagogisk bedömning inom utredning av mottagande i anpassad grundskola. En tiondels tjänst utgörs av hörselpedagog.

I förhållande till den senaste utredningens² förslag om acceptabel lägstanivå är omfattningen på skolsköterske- och kuratorsresurs i Tomelilla kommun god. Omfattningen på psykologtjänsten är marginellt lägre än vad utredningen föreslog. Skolläkartjänstens omfattning är dock avsevärt lägre. I förhållande till utredningens förslag borde tjänsten omfatta omkring 15 procents tjänst.

¹ HSL-hälso- och sjukvårdslagen

² SOU 2021:11

Under 2023 avslutade två tjänstepersoner sina tjänster på egen begäran, men förutom dessa uppsägningar har personalomsättningen inom elevhälsan varit låg, enligt chefen för barn- och elevhälsan. Intervjuade representanter för elevhälsan instämmer.

Merparten av respondenterna i granskningen har angivit att omfattningen på elevhälsan i kommunen är god, även om utökade resurser skulle ge ännu bättre förutsättningar för ett främjande och förebyggande arbete inte minst kopplat till arbetet mot problematisk skolfrånvaro. Den centrala psykologinsatsen uppskattas och insatser bedöms kunna genomföras utan dröjsmål. Psykologen finns dock inte med i enheternas elevhälsoteam. Rektorer bedömer att den psykosociala insatsen kan få ta över en del arbete som borde ha utförts av den psykologiska insatsen. Enhetschefen menar dock att skolpsykologen arbetar tillsammans med alla skolor och alla kommunala förskolor.

Flera respondenter ser också behov av logoped, vilken är en insats som förut har funnits i kommunen, men togs bort i samband med besparingar då logoped inte är tvingande enligt gällande lagstiftning. Intervjuade representanter för elevhälsan lyfter dock att flera av specialpedagogerna i kommunen har utbildning inom området språk och tal och att arbetet i både förskola och grundskola bedrivs med fokus på språk för både inrikes och utrikes födda elever. Elevhälsan kan remittera barn som är sex år och yngre till logopedmottagningen, men därefter erbjuder regionen ingen talträning längre.

På central nivå samverkar elevhälsans professioner både med varandra och inom respektive profession. Ett par gånger per år kallas samtlig specialpedagogisk kompetens, alltså även specialpedagoger och speciallärare som är anställda under rektor på skolenheterna, till professionsnätverk, för kollegialt lärande och kompetensutveckling.

3.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att elevhälsans organisation är ändamålsenlig.

Vår bedömning är att elevhälsan omfattar samtliga insatser enligt lag, dvs medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk, men att den psykologiska insatsen inte deltar i en samlad elevhälsa i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på enhetsnivå, vilket är en brist.

Tomelilla är en liten kommun med flera små skolenheter och för att tillförsäkra varje skolenhet tillgång till elevhälsans samtliga insatser och till specialkompetens bedömer vi att en centralt organiserad elevhälsa är ändamålsenlig. Av intervjuer framgår också att samarbetet mellan rektor och elevhälsa fungerar väl.

Vi bedömer att samtliga enheter har tillgång till elevhälsans alla professioner, men att skolpsykologen inte deltar i en samlad elevhälsa på enhetsnivå. Psykologen involveras främst i specifika ärenden, men inte i det kontinuerliga förebyggande och främjande arbetet på enheterna.

3.2 Fördelning av resurser

Resurser avsätts i internbudget till verksamhet elevhälsa. Elevhälsans insatser fördelas därefter ut på skolenheterna utifrån två grunder: elevantal och behov. Enligt uppgift från barn- och elevhälsans chef och representanter för elevhälsan fördelas skolsköterske- och skolkuratorsresursen ut utifrån elevantal per skolenhet medan övriga professioner på central nivå arbetar utifrån uppdrag och verksamhetens behov.

Då ansvaret för elevhälsans personal åvilar barn- och elevhälsochefen kan resurser omfördelas efter behov under det pågående läsåret. Det görs i dialog med rektorer och elevhälsans personal, enligt barn- och elevhälsochefen. Representanter för elevhälsans personal verifierar uppgiften.

På stora skolenheter finns elevhälsans representanter vanligtvis på plats varje dag, medan den på de minsta enheterna bara kan vara tillgänglig en dag. På mindre skolenheter är elevhälsans arbete i högre grad kopplat till uppdrag inom ram för elevhälsoteamet, vilket primärt behandlar frågor om insatser för enskilda elever. Detta påverkar negativt förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande, enligt skolledarna.

3.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det delvis fördelas resurser så att det vid skolenheter finns tillgång till elevhälsa och dess olika kompetenser som motsvarar behoven.

Vi bedömer att elevhälsans förutsättningar att vara främst förebyggande och hälsofrämjande inte är likvärdig i kommunen då resurserna primärt fördelas utifrån elevantal.

Genom den centrala elevhälsan kan resurser primärt inom den specialpedagogiska och psykologiska insatsen fördelas efter behov, men vi bedömer också, utifrån vad som framkommer i intervjuer, att medicinska och psykosociala insatser riktas mot enskilda skolenheter om det skulle behövas.

3.3 Elevhälsans arbete

I skolenkäten, som genomförs hos varje huvudman vartannat år, tillfrågas alla elever i årskurs fem och årskurs åtta om anpassning efter elevens behov.³ Den första siffran i kolumnen anger genomsnittet i Tomelilla kommuns kommunala skolor och den andra siffran snittet i enkätomgången.

³ Medelvärde och indexvärde hamnar på en skala mellan 0-10, där 10 innebär att respondenterna anger att påståendet "stämmer helt och hållet" och 0 att påstående inte alls stämmer, däremellan finns alternativen "stämmer ganska bra" och "stämmer ganska dåligt".

Elevhälsa	Årskurs 5	Årskurs 8
Känner du att det finns någon vuxen i skolan som bryr sig om hur du mår?	8,5 / 7,6	6,4 / 6,4
Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan, till exempel skolsköterskan?	6,4 / 6,1	6,4 / 5,6

Skolenkäten för elever i årskurs 5 respektive årskurs 8 våren 2022, Skolinspektionen

Av uppgifterna ovan framgår att eleverna i Tomelilla svarar i paritet med eller mer positivt på frågor om elevhälsa i jämförelse med enkätomgångens genomsnitt. Särskilt positivt svarar eleverna i årskurs fem på frågan om det finns någon vuxen som bryr sig om hur de mår. 87 procent anger svarsalternativen "helt och hållet" eller "till stor del". Ingen elev svarar "inte alls".

Skolenkäten besvaras också av undervisande lärare. I tabellen nedan redovisas resultatet av frågor om anpassning efter elevens behov, särskilt stöd och elevhälsa. Den första siffran i kolumnen anger genomsnittet i Tomelilla kommun och den andra siffran genomsnittet i enkätomgången.

Elevhälsa	Undervisande lärare
Hur tycker du att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete fungerar?	6,8 / 6,5
Hur uppfattar du möjligheterna för er lärare att få stöd från elevhälsan om det skulle behövas?	7,1 / 6,8
Hur uppfattar du möjligheterna för eleverna att få stöd från elevhälsan?	7,6 / 7,1

Skolenkäten för undervisande lärare våren 2022, Skolinspektionen

Av skolenkäten framgår att undervisande lärare, i likhet med eleverna, svarar mer positivt än enkätomgångens genomsnitt på Skolinspektionens frågor om elevhälsa. Drygt tre av fyra lärare menar att möjligheterna för lärarna att få stöd från elevhälsan är "mycket bra" eller "ganska bra".

Vad gäller hur elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete fungerar svarar 19 procent att det är "mycket bra" och 67 procent att det är "ganska bra". Tio procent tycker att det fungerar "ganska dåligt".

Elevhälsan arbetar, vilket har framgått ovan, i elevhälsoteam under rektors ledning. Av *Ledningssystem för elevhälsans medicinska och psykologiska insats* framgår att "skolsköterskan deltar regelbundet i skolornas elevhälsoteam" medan skolläkare och skolpsykolog deltar då behov föreligger. Bilden verifieras i intervjuer med elevhälsans personal och rektorer.

I den medicinska elevhälsans uppdrag ligger både ansvar i enlighet med Socialstyrelsens vaccinationsprogram, genomförande av hälsosamtal enligt skollag och att övergripande, främst förebyggande och hälsofrämjande stödja elevernas utveckling mot målen. I Tomelilla kommun finns årshjul framtagna för skolsköterskornas arbete i årskurserna F-6 respektive 7-9. Av årshjulen framgår också att skolsköterskorna har öppen mottagning. Kuratorerna har också tagit fram ett årshjul för arbetet i årskurserna F-6. I stort handlar årshjulet om förebyggande och hälsofrämjande insatser inom området hälsa, arbetsmiljö, självförtroende och prestation (HASP). För övriga insatser inom elevhälsan finns inga specifika styrdokument, enligt barn- och elevhälsochef.

Av kommunens centrala barn- och elevhälsoplan framgår att skolenheterna kan ansöka om insats från den centrala barn- och elevhälsan. Det kan handla om vägledning, handledning och utredning. I planen finns en rutin för ansökan om central insats. Rutinen tar sin början i utredning om särskilt stöd, som genomförs på respektive skolenhet och bifogas ansökan. Dokument skickas digitalt i ett specifikt system för elevakter. Rektorerna verifierar att de genom ett digitalt system kan ansöka om stöd från den centrala elevhälsan. Enligt representanter för elevhälsan går den centrala elevhälsan varje fredag igenom inkomna ansökningar om centralt stöd och fördelar uppdrag sinsemellan. Det är ingen kö utan arbetet påbörjas när ärendet har kommit till den centrala elevhälsans kännedom. En representant för elevhälsan framför att elevhälsans aldrig tar över ansvaret för en elev.

På varje skolenhet arbetar elevhälsan under rektors ledning i elevhälsoteam (EHT). Förutom de centralt placerade specialpedagogerna finns också lokalt anställda specialpedagoger och speciallärare, vilka ingår i EHT. I elevhälsoteamen ingår också kurator och skolsköterska. Rektorerna lägger själva upp arbetet i EHT. För att effektivisera arbetet har en rektor, efter en kompetensinsats från Specialpedagogiska skolmyndighetens sida infört "öppna EHT". Det innebär att lärare muntligen får dra sina ärenden för EHT istället för att dessförinnan ha behövt dokumentera ärendet och anmäla detsamma skriftligen till EHT. Intervjuade rektorer ger olika bilder av om elevhälsans arbete främst är förebyggande och hälsofrämjande eller mer av åtgärdande karaktär. På en skolenhet pågår ett utvecklingsarbete som medfört att elevhälsans förebyggande och främjande arbete har stärkts så att det motsvarar cirka 65-70 procent av elevhälsans arbete. På en annan enhet är förhållandet det motsatta.

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att elevhälsa delvis främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Vi bedömer att förutsättningarna för elevhälsan att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande varierar mellan skolenheterna, men också mellan elevhälsans olika professioner. Elevhälsan arbetar inte främst förebyggande och hälsofrämjande vid de mindre skolenheterna. Vi bedömer att den psykologiska insatsen inte främst är förebyggande och hälsofrämjande.

3.4 Systematiskt kvalitetsarbete

Den medicinska insatsen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete främst utifrån kraven i hälso- och sjukvårdslagen. Uppdraget tydliggörs i dokumentet *Ledningssystem för elevhälsans medicinska och psykologiska insats*.

För den Centrala barn- och elevhälsan finns framtagna verksamhetsmål i dokumentet *Verksamhetsplan 2024 Barn- och elevhälsa*. För 2024 gäller följande tre övergripande mål:

- att arbeta förebyggande och hälsofrämjande
- att främja lärande
- att undanröja hinder för lärande.

Resursen utgörs av den samlade kompetens som finns i den tvärprofessionella elevhälsan. Arbetet ska bedrivas i samverkan och utgå från kartläggningar och elevhälsans kunskap om vad som orsakar ohälsa. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas kontinuerligt i de olika fora som elevhälsan ingår i. Det gäller till exempel arbetsplatsträffar, temadialoger och professionsgrupper.⁴

Verksamhetschef för den medicinska elevhälsan menar att elevernas skolresultat finns med som underlag i hälsosamtalen. Genomförda hälsosamtal aggregeras på flera nivåer: klass, skolenhet och kommunnivå. Uppgifterna på kommunnivå redovisas i kvalitets- och verksamhetsberättelse och föredras i både ledningsgrupp och nämnd.

Elevhälsans representanter bedömer i övrigt att de involveras i kvalitetsarbetet genom dialog med barn- och elevhälsochefen. På enhetsnivå är dock inte elevhälsan med i kvalitetsarbetet i alla avseenden, enligt ett par respondenter. Enhetschefen framför att skollagen ställer nya krav på elevhälsans kvalitetsarbete och därför har en plan tagits fram för att sammanföra den centrala barn- och elevhälsans kvalitetsarbete med respektive skolenhets kvalitetsarbete. Ett nytt digitalt redovisningssystem kommer att underlätta kvalitetsarbete, enligt enhetschefen.

En rektor framför att elevhälsan utvärderar arbetet en gång per termin. På huvudmannanivå belyses elevhälsans arbete i dialog mellan rektorerna och barn- och elevhälsochefen samt verksamhetschefen för den medicinska elevhälsan, som deltar ett par gånger per år i ledningsgruppen och redovisar resultat.

Skolchefen informerar om att elevhälsoarbetet redovisas för familjenämnden i patientsäkerhetsberättelsen. För övrigt följer nämnden upp kommunfullmäktiges och sina egna mål i verksamhetsberättelse⁵. Ett målområde handlar om Trygghet och hälsa. I intervjuer menar ett par respondenter att skolans måluppfyllelse är beroende av vårdnadshavarnas inställning till skolan. Därför är nämndens mål⁶ om utbildning av barns och elevers vårdnadshavare "kring barns och ungas hälsa viktiga, menar respondenterna. Av familjenämndens verksamhetsberättelse framgår att målet är

⁴ Centrala barn- och elevhälsan, *Verksamhetsplan 2024 Barn- och elevhälsa*, sid. 3

⁵ Familjenämnden, *Verksamhetsberättelse 2023*, sid. 11

⁶ "Socialtjänst, förskola och skola ska utbilda minst 25 procent av barnens föräldrar i förskolan (5- åringar) och i årskurs 6 kring barns och ungas hälsa."

uppnått då cirka 45 procent av föräldrarna bedöms ha varit närvarande på föräldramöten, där en utbildningsfilm har visats.

Familjenämnden beslutar också om kvalitetsuppföljningar, vilka redovisas löpande utifrån olika områden såsom "kunskap, utveckling och lärande, barn- och elevhälsans insatser under läsåret"⁷ och "barns/elevs ansvar och inflytande samt samverkan mellan förskola/skola och hem"⁸. Av *Kvalitetsuppföljning - Kunskap, utveckling och lärande, barn- och elevhälsans insatser under läsåret* framgår att den centrala elevhälsan har lyft fram tre målområden:

- att arbeta förebyggande och hälsofrämjande
- att främja lärande
- att undanröja hinder för lärande

För att stärka arbetet kring främst problematisk skolfrånvaro kommer ett skolsocialt team att skapas inom den centrala elevhälsans organisationen. Det skolsociala teamet innebär en förstärkning motsvarande tre tjänster varav två socionomer inom socialtjänsten och en specialpedagog inom barn och utbildning. Även befintlig personal inom den centrala elevhälsan kommer att involveras, enligt uppgift av respondent från elevhälsan.

Barn- och elevhälsochefen menar att elevhälsans roll i det systematiska kvalitetsarbetet ska förtydligas på både lokal och central nivå. Arbetet ska vara klart till kommande läsår.

3.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att huvudmannen delvis följer upp elevhälsan inom ram för det systematiska kvalitetsarbetet.

Vi bedömer inte att elevhälsan fullt ut är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Vi ser att nämnden i kvalitetsrapport berör elevhälsan, men vi ser inte att nämnden följer upp att elevhälsans omfattning och organisation ger varje skolenhets elevhälsa förutsättningar att samlat (medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk insats) främst vara förebyggande och främjande.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om familjenämndens styrning av elevhälsan är ändamålsenlig.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att familjenämndens styrning av elevhälsan i allt väsentligt är ändamålsenlig.

Kommunen har en i allt väsentligt centralt organiserad elevhälsa vars resurser fördelas per skolenhet dels utifrån elevantal, dels utifrån behov. Primärt är det den psykologiska och specialpedagogiska insatsen som fördelas efter behov. Vid varje skolenhet finns tillgång till samtliga insatser. Vid små skolenheter finns dock elevhälsan i lägre grad på

⁷ FN 2023-09-01 § 93

⁸ FN 2023-12-15 § 142

2024-04-23

plats under skolveckan. Den psykologiska insatsen arbetar inte i samlad elevhälsa i skolenheternas elevhälsoteam. Förutsättningarna för elevhälsan att främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande varierar mellan skolenheterna.

Elevhälsans personal bedömer att de belyser sitt arbete i dialog med barn- och elevhälsochefen, men deltar i lägre grad i skolenheternas systematiska kvalitetsarbete. Elevhälsans insatser under året redovisas i kvalitetsuppföljning utifrån uppsatta mål i barn- och elevhälsans verksamhetsplan.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi familjenämnden att:

- säkerställa att resurser fördelas så att det vid varje skolenhet finns förutsättningar för en samlad elevhälsa som främst är förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 8 b § SkoL)
- säkerställa att elevhälsan främst är förebyggande och främjande. (2 kap. 25 § SkoL)
- följa upp och utvärdera särskilt utvalda områden. (4 kap. 5 § SkoL och Skolverkets allmänna råd Systematiskt kvalitetsarbete, SKOLFS 2012:98)
- stärka det systematiska kvalitetsarbetet så att kvalitetsrapporterna ger en samlad bild av utbildningens resultat och kvalitet, där orsaker till måluppfyllelsen tydliggörs och åtgärder att vidta identifieras. Åtgärdernas genomförande ska också förtydligas. (Skolverkets allmänna råd Systematiskt kvalitetsarbete, SKOLFS 2012:98)

Datum som ovan

KPMG AB

Joakim Nertyk

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Specialist